3

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHLIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi:
№ BD-60310100-1.18
«23» 08 2024yil

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
q/x.f.d., professor
A.A.Elmurodov
«19» 08 2024yil

DEVONXONA

BIZNESNI STRATEGIK REJALASHTIRISH
ISHCHI O‘QUV DASTURI (SILLABUSI)
(Sirtqi ta’lim 3-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohalari:	300000 -	Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta’lim sohalari:	310000 -	Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	60310100 -	Iqtisodiyot (qishloq xo ‘jaligida)

Samarqand –2024

Fanning ishchi o‘quv dasturi (sillabusi) 202 - yilda tasdiqlangan o‘quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Salamov I. – SamDVMChB Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi» kafedrasi dotsenti.

Nazarova M.SH. – SamDVMChB Iqtisodiy va buxgalteriya hisobi kafedrasi katta o‘qituvchisi.

Taqrizchilar:

Mirzaev K.J.- Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi mudiri, i.f.d., professor

Pardaeva O.M. - TDIU Samarqand filiali “ Yashil iqtisodiyot va barqaror biznes kafedrasi mudiri, dotsent

Fanning ishchi o‘quv dasturi “Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasining 202 yil “29” 08 dagi “2” - son yig‘ilishida muhokamadan o‘tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: ______________ **U.T.Eshmuradov**

Fanning ishchi o‘quv dasturi “Iqtisodiyot ” fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (202 yil _ “_ ___”_________dagi ___ - sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi: ___________ **A.I.Alikulov**

Kelishildi:

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘I,
professor v.b. ___________ **R.F.Ro‘ziqulov**

Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo‘lish;
2 (qoniqarsiz) baho:
Dasturni o‘zlashtirmaganlik;
Fanning mohiyatini bilmaslik;
Aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik;
Mustaqil fikrlay olmaslik.

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,chorvachlik va biotexnologiyalar universiteti

Fan to‘g‘risida ma’lumot
Fan shifri: BSR1506
Fan nomi: Biznesni strategik rejalashtirish
Semestr/ yil: 5 semestr/2024-2025 o‘quv yili
Kafedra: Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi
Soatlar/ kreditlar: 6,0 ECT (28 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta’lim)

Ma’ruza	Amaliy mashg‘ulot	Mustaqil ta’lim	Jami
10	18	152	180

Fan bo‘yicha mashg‘ulotlarning joylashuvi:
Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan
Talablar:
Fan uchun mas’ul kafedra: Iqtisodiyotot va buxgalteriya hisobi
Instruktor to‘g‘risida ma’lumot
Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMChBU, 5-o‘quv binosi, 519-xona**
Telefon: +99891-550-55-59 ish telefoni; mobil: +99891-550-55-59
E.mail.nazarova-m_19636@mail.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko‘ra

I. Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarga qishloq ho’jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirish, korhonaning asosiy fondlari va ishlab chiqarish quvvati, korhonaning aylanma mablag’lari, korhonada kadrlar va mehnatga haq to’lash, korhona faoliyatining harajatlari, daromadlari va rentabelligi, korhonaning investitsion faoliyati, ishlab chiqarishning ijtimoiy va iqtisodiy samaradorligi oshirish yo’llarini o’rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko’nikmasini hosil qilish.

II.Fanning vazifasi-talabalarga ishlab chiqarish korhonasi iqtisodining mazmunini ochib beris va uni boshqarish usullarini o’rgatish, ishlab chiqarish korhonasi faoliyatini rejalashtirishva bashorat qilish, ishlab chiqarish korhonasining aylanma mablag’lari, korhonada kadrlar va mehnatga haq to’lash, korhona faoliyatining harajatlari, daromadlari va rentabelligi, korhonaning investitsion faoliyati, ishlab chiqarishning ijtimoiy va iqtisodiy samaradorligi tahlil qilish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish yo’llarini ko’rib chiqishdan iborat

III. Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:

- bozor iqtisodiyotining asosiy tamoyillari va qonunlari haqida, inson ehtiyojining cheksizligi va resurslarning cheklanganligi to‘g‘risi haqida ***tasavvurga ega bo‘lishi;***

- xo‘jalik yurituvchi sub’ektlarda talab va taklif tahlilini, ishlab chiqaruvchi va iste’molchilarning bozordagi munosabatini, moliyaviy imkoniyatini, muammolarni, talab va taklif muvozanatini, talabalarga qishloq ho’jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirish, mehnat bozorini shakllantirishni, iqtisodiy o‘sish omillarini, tashqi iqtisodiy faoliyatni belgilash bo‘yicha ***ko‘nikmalariga ega***

bo'lish;

- - talabalar korxonalarda islohotlarni o'tkazish va chuqurlashtirish bo'yicha iqtisodiy bilimlarga ega bo'lishi, ishlab-chiqarishga tadbiq etish va bilimlarni vujudga keladigan muammolarga tadbiq etishi, muammolarni yechish usullarini professional darajada amaliyotda qo'llash ***malakasiga ega bo'lishi kerak.***

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, buxgalteriya hisobi bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

"Qishloq ho'jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirish " kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. "Biznesni strategik rejalashtirish " fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma'ruza mashg'ulotlarining			
№	**Mavzulari**	**Rejasi**	**Soat**
1-Modul Qishloq ho'jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirish faning nazariy asoslari			
1.1	Biznesda ishlab chiqarishni rejalashtirish" faniga kirish.	1.1.1Iqtisodiyotni rivojlantirishning bozor modeli va ijtimoiy-iqtisodiy faoliyat. 1.1.2Biznesda ishlab chiqarishni rejalashtirish" fanining ahamiyati. 1.1.3Biznesdaishlab chiqarishni rejalashtirish 1.1.4Fanining ob'ekti, predmeti va vazifasi. Iqtisodny fanlar tizimidagi kursning ahamiyati vao'rni. 1.1.5Qishloq hojalik korxonalarida ishlab chqarishni rejalashtirishni zamonaviy usullardan va yangi ahborot tehnologiyalardan foydalanib o 'rganish.	2

Asosiy adabiyotlar.

1. Maxmudov E.X., Isoqov M.Yu. Biznes - rejalashtirish. O'quv qo'llanma. –T.: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2005, – 160 bet.

2.Samatov G'.A, Yodgorov J, «Biznes reja tuzish bo'yicha» uslubiy qo'llanma Tosh'kent 2014.

Qo'shimcha adabiyotlar

1.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.

2.Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir"nashriyot uyi,2021 yil.– 36 bet.

3.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.

4.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.

5.Abdurahmonov Q.X.va boshqalar. ―Inson taraqqiyoti‖. Darslik. T.: ―Fan va texnoloigiya‖, 2013.- 476 b.

6.Dubrovin I.A., Kamenskiy A.S. Ekonomika truda: Uchebnik. – M.:Dashkov i K, 2012.–232s.

Axborot manbalari

1.www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portal.

2.www.lex.uz–O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;

Ijodiy fikrlay olish;

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;

4	”Menejment va tashkiliy reja”bo ‘limining vazifalari va asosiy mazmuni	Referat yozib tayyorlash	sentyab	6
5	Raqobatchilarni va bozorni baholash usuli va ko’rsatgichlari.	Adabiyotlardan fodalanib, individual topshiriqlarni bajarish	oktyabr	6
6	“Loyiha samaradorligi” bo’limining asosiy mazmuni va vazifalari.	Adabiyotlardan foydalanib, amaliy topshiriqlarni bajarish	Oktyabr	6
7	Korxonaning moliyaviy strategiyasini asoslash.	Referat yozib tayyorlash	Oktyabr	6
8	Investitsiyalarni samaradorlik ko’rsatkichlari va hisoblash usullari.	Adabiyotlardan fodalanib, individual topshiriqlarni bajarish	Oktyabr	6
9	Korxonani moliyaviy sog’lomlashtirish rejasining vazisifasi va mohiyati.	Adabiyotlardan foydalanib, amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr	6
10	“Korxonaning tavsifi” bo’limi.	Referat yozib tayyorlash	Noyabr	6
11	Bozor iqtisodiyoti va biznes.	Adabiyotlardan fodalanib, individual topshiriqlarni bajarish	Noyabr	6
12	Bozor iqtisodiyoti sharoitida rejalashtirsh va prognozlash .	Adabiyotlardan foydalanib, amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr	6
13	Bozor iqtisodiyoti sharoitida rejalashtirsh va prognozlash.	Referat yozib tayyorlash	Dekabr	6
14	Biznes rejaning asoslanganligi va ishonchliligi.	Adabiyotlardan fodalanib, individual topshiriqlarni bajarish	Dekabr	6
15	Korxona mahsulotining tavsifi.	Adabiyotlardan foydalanib, amaliy topshiriqlarni bajarish	Dekabr	6
16	Biznes rejaning asoslanganligi va ishonchliligi.	Adabiyotlardan fodalanib, individual topshiriqlarni bajarish	Dekabr	6
17	Korxona mahsulotining tavsifi.	Adabiyotlardan foydalanib, amaliy topshiriqlarni bajarish	Dekabr	4
	Jami:			100

VII. “Biznesni strategik rejalashtirish” fanidan rejalashtirilmagan kurs ishi mavzulari

VIII.Adabiyotlar

1.2.	Biznes rejalashtirishda tavakkalchilik	1.2.1.Biznesda noaniqlik va tavakkalchilik tushunchasi. 1.2.2.Tavakkalchilik turlari va ularni hususiyatlari. Biznes faoliyatini yuritishda tavakallchilikni oldini olish. 1.2.3.Tavakkalchilikni baholash. 1.2.4.Tavakallachilikni ob’ektiv sharoitlari. 1.2.5.Tavakallchilikni sug’urtalash. .Bir maqsadli pragnozning vazifasi. 1.2.6.Rejalashtirish va pragnozlashning normativ asosi.	2
1.3.	Biznesda va qishloq ho’jaligi ishlab chiqarishida asosiy va aylanma vositalarni rejalashtirish	1.3.1.a Asosiy va aylanma fondlar va aylanma mablag’lar tushunchasi va ularning iqtisodiy tabiati. 1.3.2.Korhona asosiy va aylanma fondlarining tarkibi va strukturasi. Asosiy va aylanma fondlardan ishlab chiqarishda foydalanishni baholash. 1.3.3.Korhona aylanma va asosiy mablag’larini shakillantirishmanbalari. 1.3.4.Asosiy va aylanma mablag’lardan foydalanish ko’rat’kichlari.	2
1.4.	Biznesda va qishloq ho’jaligi ishlab chiqarishida kadrlar va mehnatga xaq to’lashni rejalashtirish	1.4.1Bozor munosabatlari sharoitida hodimlarni tanlash tamoyili. 1.4.2.Ularning tar’kibi va stru’kturasi. 1.11.3.Mehnat samaradorligi asosiy ko’rsat’kichlarining klassifikatsiyasi (tasnifi) va hara’kteristikasi. 1.4.4.Mehnatga xaq to’lashning alohida muhim shartlari va korhonada ish haqini tartibga solish. darajasi. 1.4.5.Tashkiliy rejaning menejmentga bo’lgan talablari. Boshqaruv komandasi	2
	2-Modul	**Ishlab chiqarishni yaratilish masalalari**	
2.1	Biznes reja samaradorligi tahlili	2.1.1. Biznes reja samaradorligiga ta’sir etuvchi omillar. 2.1.2.Ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning asosiy yo‘nalishlari. 2.1.3. Pulning iste’mol va real qiymatini hisoblash. 2.1.4Samaradorlikni baholash ko‘rsatkichlari va urarni hisoblash uslublari. Inflyasiyani hisoblash.	2

		2.1.5. Diskontlash stavkasi	
		Jami:	**10**

5.2. "Biznesni strategik rejalashtirish" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg'ulotlar			
№	**Mavzulari**	**Rejasi**	**Soat**
1	Qishloq ho'jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirish va bashoratlash	1.1.Rejalashtirish va bashorat qilish tushunchalari. 1.2.Korhona(Firma)da rejalashtirish tizimi. 1.3.Rejalashtirish tizimining ahamiyati.	2
2.	Qishloq ho'jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirishda me'yorlashtirish	2.1.Qishloq ho'jaligida ishlab chiqarishida me'yor va me'yorlashtirish tushunchalari me'yorlashtirishni korhona boshqaruvida tutgan o'rni. 2.2. Me'yor asosining tasniflanishi va maqsadlari. 2.3.Mehnat va moddiy resurslar sarfi me'yorlari.	2
3.	Qishloq ho'jaligida ishlab chiqarishni rejalashtirishda tehnik-iqtisodiy asosnoma	3.1.Biznes-reja tuzishga qo'yiladigan asosiytalablar. 3.2.Qishloq ho'jaligida biznes reja tuzish tartibi va ahamiyati.	2
4.	Korhona faoliyatida biznes-rejalashtirish	4.1.Biznes-rejaning mohiyati va vazifalari. 4.2.Biznes-rejalarning ahamiyati va zaruriyati. Biznes-rejani tayyorlash bosqichlari. Biznes-rejaning loyiha varianti.	2
5	Biznes-rejaning asoslanganligi va ishonchliligi	5.1. Korhona hodimlarning mala'kasi va kasbiy ko'nikmalar. Biznesni sug'urtalash . 5.2.Biznes reja muvaffaqiyatining omillari. Moddiy resurslar iqtisodi. 5.3.Resurslar bilan ta'minlashda talab qilinadigan bilimlar	2
6.	Biznes rejalashtirishda tavakkalchilik	6.1.Biznesda noaniqlik va tavakkalchilik tushunchasi. 6.2.Tavakkalchilik turlari va ularni hususiyatlari. Biznes faoliyatini yuritishda tavakallchilikni oldini olish.	2
7.	Qishloq ho'jaligi ishlab chiqarishida aylanma vositalarni rejalashtirish	7.1.Aylanma fondlar va aylanma mablag'lar tushunchasi va ularning iqtisodiy tabiati. 7.2.Korhona aylanma fondlarining tarkibi va strukturasi. Aylanma fondlardan ishlab chiqarishda foydalanishni baholash. 7.3.Korhona aylanma mablag'larini shakillantirishmanbalari.	2
8.	Qishloq ho'jaligi ishlab chiqarishida kadrlar va mehnatga xaq to'lashni rejalashtirish	8.1Bozor munosabatlari sharoitida hodimlarni tanlash tamoyili. 8.2.Ularning tar'kibi va stru'kturasi. 8.3.Mehnat samaradorligi asosiy ko'rsat'kichlarining klassifikatsiyasi (tasnifi) va hara'kteristikasi.	2
9.	Biznesreja samaradorligi tahlili	9.1.Ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning asosiy yo'nalishlari. 9.2. Pulning iste'mol va real qiymatini hisoblash. 9.3.Samaradorlikni baholash ko'rsatkichlari va urarni hisoblash ulublari.	2
		Jami:	**18**

VI. "Biznesni strategik rejalashtirish" fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

	Mustaqil ta'lim mavzulari	**Amalga oshirish mexanizmi**	**Bajarish muddati**	**Hajmi (soatda**
1	."Ishlab chiqarish rejasi" bo'limining maqsadi va asosiy vazifalari	Referat yozib tayyorlash	sentyabr	6
2	"Markering rejasi" bo'limining maqsadi va asosiy vazifalari	Adabiyotlardan fodalanib, individual topshiriqlarni bajarish	sentyabr	6
3	Biznes-rejani reklamasi	Adabiyotlardan foydalanib, amaliy topshiriqlarni bajarish	sentyab	6